

Vleermuisonderzoek

Haaksbergseweg 87a Neede

augustus 2011

Vleermuisonderzoek Haaksbergseweg 87a Neede

Opdrachtgever:

Fa. A. Wevers & Zn
Haaksbergseweg 87
7161 BH Neede

Opdrachtnemer:

Buiting Advies
Wilhelminaweg 64
Postbus 98
6950 AB Dieren

Inhoudsopgave

	Pagina
Inleiding	4
1 . Ligging en beschrijving van het onderzoeksobject	5
1.1 Ligging en beschrijving onderzoeksobjecten	5
2. Resultaten	6
2.1 Over vleermuizen	6
2.2 Literatuurstudie	
2.3 Veldbezoek maandag 11 juli	7
2.4 Resultaten veldbezoek maandag 11 juli	7
2.5 Veldbezoek dinsdag 2 augustus	8
2.6 Resultaten veldbezoek dinsdag 2 augustus	8
3. Conclusie en aanbevelingen	9
3.1 Conclusie	9
3.2 Aanbevelingen	9
Literatuur	10

Inleiding

Dit rapport is geschreven naar aanleiding van een aanvullend vleermuisonderzoek dat is uitgevoerd aan de Haaksbergseweg 87a te Neede in de gemeente Berkelland. De noodzaak voor dit aanvullend vleermuisonderzoek komt voort uit het plan 'Wevers'. Dit plan behelst de nieuwbouw van enkele woningen op de locatie waar momenteel het tractorverkoop en keuringsstation van de familie Wevers is gevestigd.

Voor de geplande nieuwbouw moeten de panden van het keuringsstation worden gesloopt. Omdat met de sloop van de bedrijfspanden en de bouw van woningen de bestemming van het gebied veranderd, is eveneens een bestemmingsplanwijziging in werking gezet. Onderdeel van deze bestemmingsplanwijziging is een toetsing van het terrein op tal van zaken die de wijziging van de bestemming kunnen bemoeilijken of daaraan aanvullende eisen kunnen stellen. Hierbij valt te denken aan zaken als archeologie, bodemverontreiniging en flora en fauna. In het kader van dit laatste onderdeel is op 2 augustus 2010 een quickscan Flora en fauna uitgevoerd door Econsultancy.

Op basis van deze quickscan concludeert Econsultancy dat het woonhuis op de onderzoekslocatie in principe geschikt is als verblijfplaats voor vleermuizen. Dit vanwege de aanwezigheid van openingen die toegang verlenen tot de spouwmuren. In dezelfde rapportage staat eveneens beschreven dat er tijdens het veldbezoek op enkele plekken achter de betimmeringen ruimtes zijn waargenomen waar vleermuizen gebruik van zouden kunnen maken. De eindconclusie van de quickscan luidt als volgt: dat "niet op voorhand" valt uit te sluiten dat zich in het woonhuis vaste rust- of verblijfplaatsen bevinden en dat aanvullend onderzoek naar het voorkomen van verblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis en/of Laatvlieger in het woonhuis noodzakelijk is. In het kader van de bevindingen uit deze quickscan is door Buiting Advies een aanvullend onderzoek uitgevoerd.

Omdat tijdens de door Ecoconsultancy uitgevoerde Quick Scan geen directe aanwijzingen zijn gevonden voor aanwezigheid van vleermuizen en sprake is van een klein en overzichtelijk onderzoeksobject, heeft het aanvullend onderzoek bestaan uit een tweemaalig avondbezoek in zorgvuldig uitgekozen perioden (één voor half juli en één in augustus). In het algemeen is de aanwezigheid van vleermuizen in een dergelijk object als dat van de familie Wevers goed vast te stellen door de aanwezigheid van uitwerpselen rondom invliegopeningen en prooiresten onder in het object aanwezige hangplaatsen.

1. Ligging en beschrijving onderzoeksobject

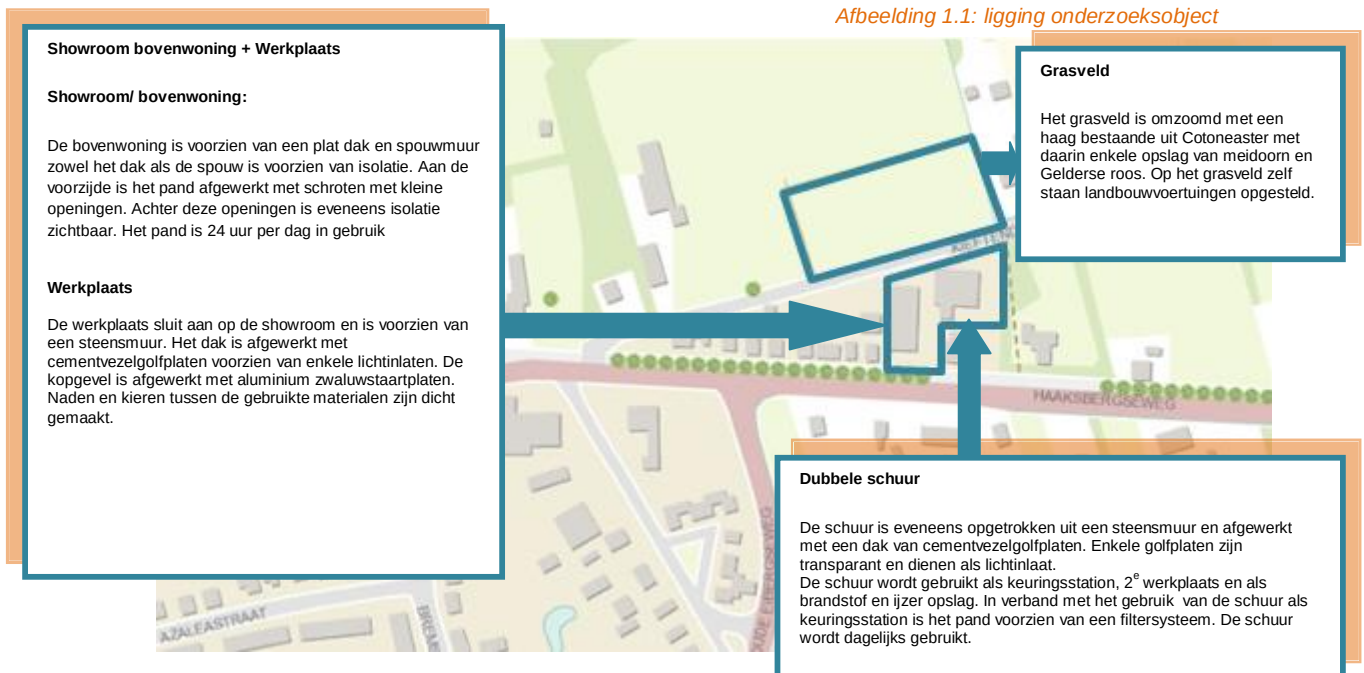
In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de ligging van het onderzoeksterrein ten opzichte van de omgeving. Daarbij wordt uitsluitend op de geschiktheid van de gebouwen en omgeving voor vleermuizen ingegaan.

1.1 Ligging en beschrijving onderzoeksobjecten

Het onderzoeksobject ligt ten oosten van de het dorp Neede op de overgang bebouwde kom-buitengebied. Zie afbeelding 1.1. Binnen de onderzoekslocatie zijn twee delen te onderscheiden.

De Haaksbergseweg 87a en een grasveld grenzend aan de Kieftendijk. Het gedeelte van de onderzoekslocatie dat is gelegen aan de Haaksbergseweg is in gebruik ten behoeve van een landbouw- en mechanisatiebedrijf (Wevers en Zonen). Dit deel van de onderzoekslocatie is bebouwd met twee gebouwen. Een showroom voorzien van bovenwoning plus werkplaats en een dubbele schuur. De schuur is in gebruik als materiaalopslag. Het terrein is verder grotendeels verhard met klinkers en onverlicht. Grenzend aan de showroom zijn op enkele plekken borders met struikvormers aanwezig (o.a. klimop). Aan de noordoostzijde zijn hagen aanwezig, bestaande uit soorten als laurier en conifeer. Ook staan in de noordoostzijde van het onderzoeksobject bomen, o.a. zomereik, berk en populier. Het tweede deelgebied ten noorden van de Kieftendijk bestaat uit een grasveld waarop landbouwvoertuigen staan opgesteld.

Afbeelding 1.1: ligging onderzoeksobject

2. Resultaten

Om vast te stellen of in het te slopen pand aan de Haaksbergseweg 87a vleermuizen voorkomen is een literatuurstudie uitgevoerd en hebben veldbezoeken plaatsgevonden. In dit hoofdstuk worden zowel de gehanteerde onderzoeksmethode als de resultaten beschreven. Voorafgaand aan de beschrijving van de onderzoeksmethode en de resultaten is een paragraaf gewijd aan vleermuizen in het algemeen.

2.1 Over vleermuizen

In Nederland leven momenteel 18 verschillende soorten vleermuizen. Al deze vleermuizen zijn nachtactieve insecteneters, die overdag te vinden zijn (afhankelijk van de periode in het jaar) in zomer-, kraam-, of winterverblijven. Deze verblijven bevinden zich in gebouwen en boomholtes. Doordat vleermuizen zelf geen nesten maken zijn zij voor verblijfplaatsen afhankelijk van natuurlijke of kunstmatige holtes. Vleermuizen stellen hoge eisen aan hun onderkomen, wat ze tot een kwetsbare diergroep maakt.

Vleermuizen jagen en oriënteren zich met behulp van echolocatie. Bij echolocatie zendt de vleermuis een ultrasoon geluid uit. Wanneer dit geluid tegen een object weerkaatst en via een echo terugkomt, kan de vleermuis, op basis van de echo, de vorm van en afstand tot een object vaststellen. De geluiden die vleermuizen bij het oriënteren uitzenden zijn zo hoog (15-120 kHz) dat zij voor het menselijk oor niet waarneembaar (ultrasoon) zijn. Met behulp van een ultrasoon ontvanger (ook wel batdetector genoemd) kunnen deze ultrasone geluiden worden omgezet naar een geluid dat voor mensen wel hoorbaar is. Doordat sommige vleermuizen de ultrasoon geluiden via hun neus en andere weer via hun mond uitzenden zijn de echolocatie geluiden per soort verschillend. Bijna iedere vleermuis klinkt dus weer anders op een ultrasoon ontvanger.

2.2 Literatuurstudie

In het kader van de literatuurstudie is de Atlas van de Nederlandse vleermuizen bestudeerd (Limpens et al, 1997). Uit bestudering van de atlas blijkt dat 9 soorten (tabel 2.1) in de omgeving van het onderzoeksgebied zijn waargenomen.

Tabel 2.1 Vleermuizen in de omgeving van Neede

Soort	Wetenschappelijke naam
Gewone baardvleermuis	Myotis mystacinus
Franjestaart	Myotis nattereri
Waternvleermuis	Myotis daubentonii
Meervleermuis	Myotis dasycneme
Gewone dwergvleermuis	Pipistrellus pipistrellus
Ruige dwergvleermuis	Pipistrellus nathusii
Rosse vleermuis	Nyctalus noctula
Laatvlieger	Eptesicus serotinus
Gewone grootoor	Plecotus auritus

2.3 Veldbezoek maandag 11 juli 2011

Tijdens het veldbezoek van 11 juli zijn de te slopen panden (zowel aan de binnen- als buitenzijde) afgezocht op sporen die de aanwezigheid van vleermuizen moeten verraden. Aanvullend op de gebouwinspectie is er gepost met een ultrasoonontvanger (Pettersson type d 240 x). De ten tijde van het veldbezoek heersende weersomstandigheden zijn weergegeven in tabel 2.2

Tabel 2.2: weersomstandigheden veldbezoek 11 juli 2011

Bron: www.knmi.nl

Twenthe sinds 01/01/1951		▼	2011	▼	juli	▼	11	▼	toon
Het weer op maandag 11 juli 2011 te Twenthe									
Temperatuur			Normaal	Neerslag					
Gemiddelde	17.6 °C	17.5 °C		Hoeveelheid	0.0 mm				
Maximum	24.4 °C	22.6 °C		Duur	0.0 uur				
Minimum	8.2 °C	11.9 °C							
Zon, bewolking & zicht				Wind					
Duur zonneshijn	12.6 uur			Gemiddelde snelheid	1.9 m/s = 2 Bft				
Rel. zonneshijnduur	77 %	40 %		Maximale uurgemiddelde snelheid	3.0 m/s = 2 Bft				
Gem. bedekkingsgraad	3 octa's			Maximale stoot	7.0 m/s				
	Half bewolkt								
Minimaal zicht	< 0.1 km			Overheersende richting	312 ° = NW				
Relatieve luchtvochtigheid				Luchtdruk					
Gemiddelde	68 %	76 %		Gemiddelde luchtdruk	1019.7 hPa				

2.4 Resultaten veldbezoek maandag 11 juli 2011

Tijdens het inspecteren van de gebouwen zijn geen sporen aangetroffen die wijzen op aanwezigheid van vleermuizen in het pand. Ook gedurende het posten zijn geen uitvliegende vleermuizen waargenomen. Wel zijn in de omgeving van de gebouwen vleermuizen gehoord. Het gaat daarbij om de soorten zoals weergegeven in tabel 2.3.

Tabel 2.3: waarnemingen veldbezoek 11 juli 2011 (officiële zonsondergang 21:57)

Tijdstip	Soort	Locatie	Gedrag
22:15	Gewone dwergvleermuis	Erf nabij gebouwen	Foerageren
22:20- 22:35	Gewone dwergvleermuis	Erf nabij gebouwen	Foerageren
22:45-23:00	Gewone dwergvleermuis	Erf nabij gebouwen	Foerageren
23:15	Gewone dwergvleermuis	Erf nabij gebouwen	Foerageren
23:20	Rosse vleermuis	Erf nabij gebouwen	Over vliegend
23:50	Geen waarnemingen	--	--

2.5 Veldbezoek dinsdag 2 augustus 2011

Tijdens het veldbezoek op 2 augustus zijn de te slopen panden opnieuw afgezocht op sporen die de aanwezigheid van vleermuizen moeten verraden. Aanvullend op de gebouwinspectie is er eveneens gepost met een ultrasoonontvanger. De ten tijde van het veldbezoek heersende weersomstandigheden zijn weergegeven in tabel 2.4

Tabel 2.4: weersomstandigheden veldbezoek 2 augustus 2011

Bron: www.knmi.nl

Twenthe sinds 01/01/1951		▼	2011	▼	augustus	▼	2	▼	toon
Het weer op dinsdag 2 augustus 2011 te Twenthe									
Temperatuur		Normaal		Neerslag					
Gemiddelde	21.7 °C	18.0 °C		Hoeveelheid		0.0 mm			
Maximum	27.6 °C	23.6 °C		Duur		0.0 uur			
Minimum	14.5 °C	12.0 °C							
Zon, bewolking & zicht				Wind					
Duur zonneschijn	11.7 uur			Gemiddelde snelheid		2.5 m/s = 2 Bft			
Rel. zonneschijnduur	75 %	43 %		Maximale uurgemiddelde snelheid		3.0 m/s = 2 Bft			
Gem. bedekkingsgraad	3 octa's			Maximale stoot		7.0 m/s			
	Half bewolkt								
Minimaal zicht	9.0 km			Overheersende richting		106 ° = OZO			
Relatieve luchtvochtigheid				Luchtdruk					
Gemiddelde	68 %	76 %		Gemiddelde luchtdruk		1016.4 hPa			

2.6 Resultaten veldbezoek dinsdag 2 augustus 2011

Tijdens het posten zijn geen uitvliegende vleermuizen waargenomen. Wel zijn in de omgeving van de gebouwen wederom vleermuizen gehoord. Het gaat daarbij om de soorten zoals weergegeven in tabel 2.5.

Tabel 2.5: waarnemingen veldbezoek 2 augustus 2011 (officiële zonsondergang 21:29)

Tijdstip	Soort	Locatie	Gedrag
21:45	Gewone dwergvleermuis	Erf nabij gebouwen	Foerageren
21:50- 22:05	Gewone dwergvleermuis	Erf nabij gebouwen	Foerageren
22:15-22:45	Gewone dwergvleermuis	Erf nabij gebouwen	Foerageren
22:45	Gewone dwergvleermuis	Erf nabij gebouwen	Foerageren
22:50	Rosse vleermuis	Nabije omgeving	Over vliegend
23:00	Gewone dwergvleermuis	Erf nabij gebouwen	Foerageren

3. Conclusie en aanbevelingen

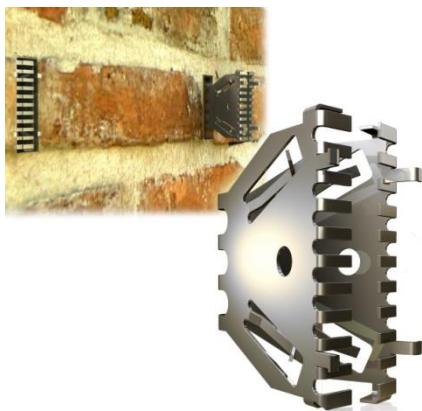
In dit hoofdstuk worden de conclusies uit het onderzoek gepresenteerd. Daarnaast zullen enkele adviezen worden gegeven met betrekking tot de verdere procedure.

3.1 Conclusie

De te slopen panden aan de Haaksbergseweg 87a zijn momenteel niet in gebruik als vleermuisverblijf. Tijdens de afgelegde veldbezoeken zijn geen gebruikssporen of uitvliegende dieren waargenomen. Gedurende het posten met de ultrasoonontvanger op het erf rondom de gebouwen zijn twee vleermuissoorten gehoord. Dit waren de Gewone dwergvleermuis (foeragerend) en de Rosse vleermuis (overvliegend). Van de overige vleermuissoorten die van het gebied gebruik zouden kunnen maken (hoofdstuk 2, tabel 2.1) zijn geen sporen aangetroffen. Ook zijn deze niet gehoord op de ultrasoonontvanger. Van de aangetroffen soorten kan worden gesteld dat de Rosse vleermuis een soort is die zijn verblijfplaatsen overwegend zoekt in holle bomen. De Gewone dwergvleermuis is daarentegen een gebouwbewonende soort. Omdat geen van de te slopen panden gebruikssporen laten zien is het onwaarschijnlijk dat de Gewone dwergvleermuis gebruik maakt van één van de panden aan de Haaksbergseweg.

3.2 Aanbevelingen

Doordat voor het gewenste project de nodige vergunningen noodzakelijk zijn (sloop/bouwvergunning) en de afgifte van dergelijke vergunningen gebonden is aan termijnen, laat de sloop van de panden naar verwachting nog 1 a 1,5 jaar op zich wachten. Gedurende deze periode is de kans aanwezig dat gebouwbewonende vleermuizen zoals de Gewone dwergvleermuis en de Laatvlieger het pand alsnog in gebruik nemen als verblijfplaats. Om dit te voorkomen adviseren wij om openingen die toegang verschaffen, tot voor vleermuizen aantrekkelijke ruimten te dichten. Stootvoegen kunnen daarbij worden gedicht met zogeheten bijenbekjes. Zie afbeelding 3.1. Kieren tussen overgangen van muur naar dak of van gevelbetimmering naar muur, kunnen voor zover dit al niet het geval is, worden gedicht met kit.

Afbeelding 3.1: bijenbekje bron www.bijenbekje.nl

Literatuur

Limpens et al, 1997, *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*, KNNV uitgeverij.

Internet

www.knmi.nl